

Statuty jednostek oświatowych - gdzie prawo i RODO zderzają się z rzeczywistością

Rafał Malujda
radca prawny, audytor wiodący ISO
- cyberbezpieczeństwo

IX Zachodniopomorski Kongres Oświatowy
27.11.2025 r.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Uczniowie pełnoletni

Prawa ucznia

Katalog kar

Usprawiedliwianie nieobecności

Nauczyciele funkcjonariuszami publicznymi

Art. 98 [Statut szkoły]

1. Statut szkoły zawiera w szczególności:

1) nazwę i typ szkoły oraz jej siedzibę, a w przypadku gdy szkoła wchodzi w skład zespołu szkół - także nazwę tego zespołu;

2) imię szkoły, o ile zostało nadane;

3) nazwę i siedzibę organu prowadzącego szkołę;

4) cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz sposób ich wykonywania, w tym w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, organizowania opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi, umożliwiania uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz zasad promocji i ochrony zdrowia;

5) organy szkoły oraz ich szczegółowe kompetencje, a także szczegółowe warunki współdziałania organów szkoły oraz sposób rozwiązywania sporów między nimi;

- 6) organizację pracy szkoły, w tym organizację oddziałów sportowych, mistrzostwa sportowego, dwujęzycznych, przygotowania wojskowego, o profilu mundurowym, integracyjnych, specjalnych i klas wstępnych, o których mowa w art. 25 ust. 3, z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach, oraz organizację nauczania języka mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych lub języka regionalnego, jeżeli szkoła takie oddziały lub nauczanie prowadzi, organizację wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, jeżeli szkoła takie wspomaganie prowadzi, a także zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli szkoła takie zajęcia prowadzi;
- 7) zakres zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy i nauczyciela bibliotekarza, oraz innych pracowników szkoły, w tym także zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, a także sposób i formy wykonywania tych zadań dostosowane do wieku i potrzeb uczniów oraz warunków środowiskowych szkoły;
- 8) **szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów**, o którym mowa w art. 44b ustawy o systemie oświaty;

Błędny zapis zawarty w statucie:

1. Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów są zawarte w Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania (Załącznik Nr 2)

Źródło: Statut szkoły/placówki Uwagi i wnioski z analizy statutów szkół Kuratorium Oświaty w Warszawie

- 9) nazwę zawodu lub zawodów, w których kształci szkoła - w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe;
- 10) szczegółową organizację praktycznej nauki zawodu - w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe;
- 11) organizację zajęć edukacyjnych w ramach kształcenia zawodowego - w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe;
- 12) organizację pracowni szkolnych, w szczególności pracowni ćwiczeń praktycznych, pracowni symulacyjnych oraz warsztatów szkolnych dla realizacji zajęć praktycznych, jeżeli szkoła takie pracownie i warsztaty posiada;
- 13) organizację dodatkowych zajęć dla uczniów, zwiększających szanse ich zatrudnienia, jeżeli szkoła takie zajęcia prowadzi;
- 14) organizację kształcenia ogólnego i zawodowego w przypadku pracowników młodocianych - w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe;
- 15) określenie formy kształcenia - w przypadku szkoły dla dorosłych, branżowej szkoły II stopnia i szkoły policealnej;
- 16) organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, z wyjątkiem szkoły artystycznej;
- 17) prawa i obowiązki uczniów, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły, a także tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia;

18) rodzaje nagród i warunki ich przyznawania uczniom oraz tryb wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej nagrody;

19) rodzaje kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od kary;

20) przypadki, w których dyrektor szkoły podstawowej może wystąpić do kuratora oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły;

21) sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu;

22) formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie;

23) organizację biblioteki szkolnej oraz warunki i zakres współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, nauczycielami i rodzicami oraz innymi bibliotekami;

24) organizację internatu, o ile został w szkole zorganizowany;

25) organizację świetlicy z uwzględnieniem warunków wszechstronnego rozwoju ucznia - w przypadku szkoły podstawowej i szkoły prowadzącej kształcenie specjalne, o której mowa w art. 127 ust. 1;

26) warunki stosowania sztandaru szkoły, godła szkoły oraz ceremoniału szkolnego, o ile zostały ustanowione.

Błędny zapis zawarty w statucie:

1. Za nieprzestrzeganie przez ucznia obowiązków określonych w statucie szkoły, mogą być stosowane wobec niego kary:
 - 1) upomnienie;
 - 2) nagana;
 - 3) przeniesienie do innej szkoły.

„nieprzestrzeganie przez ucznia obowiązków określonych w statucie szkoły”

– których? Czy także tych, które wyznaczają zadania poszczególnym organom? Zapis nieprecyzyjny.

Źródło: Statut szkoły/placówki Uwagi i wnioski z analizy statutów szkół Kuratorium Oświaty w Warszawie

Zapisy zawarte w statutach:

1. Uczeń może być ukarany przeniesieniem do innej szkoły. Z wnioskiem do kuratora oświaty o przeniesienie ucznia do innej szkoły może wystąpić dyrektor szkoły.
- **w jakich przypadkach? Zapis nieprecyzyjny**

Źródło: Statut szkoły/placówki Uwagi i wnioski z analizy statutów szkół Kuratorium Oświaty w Warszawie

O czym należy pamiętać – kary i nagrody?

- **Statut szkoły określa m.in. rodzaje nagród i i kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od nagrody i kary. Wskazane jest określenie:**
 - kto przyznaje nagrody lub udziela kary;
 - kto ma prawo występowania z wnioskiem o przyznanie nagrody lub udzielenie kary;
 - kto jest powiadamiany (poza uczniem) o przyznaniu nagrody lub udzieleniu kary (zasadą powinno być, że o nagrodach i karach każdorazowo są powiadamiani rodzice);
 - w jakim terminie i do kogo może uczeń (lub rodzice i opiekunowie) wnieść odwołanie; kto jest organem odwoławczym;

Niedopuszczalne jest stosowanie odpowiedzialności zbiorowej, bądź kar zbiorowych. Dyrektor szkoły, jeżeli nakłada karę, nie może być organem odwoławczym.

Źródło: Statut szkoły/placówki Uwagi i wnioski z analizy statutów szkół Kuratorium Oświaty w Warszawie

„Korzystanie z praw może zostać ograniczone z uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób. Decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców”

- Szkoła Podstawowa nr 2 w XYZ

„Oceniając zachowanie swoje i koleżanek/kolegów, uczniowie danego oddziału biorą pod uwagę przestrzeganie przez siebie i innych następujących zasad: jest koleżeński, akceptowany w klasie, życzliwy” –

Szkoła Podstawowa nr 1 w XYZ

„Oceniani podlegają następujące formy aktywności uczniów: [...] dodatkowe przejawy aktywności (np. [...] wypowiedzi na oficjalnym koncie szkolnego Facebooka)”

- I Prywatne Liceum XYZ

Art. 99 [Obowiązki ucznia wynikające ze statutu]

Obowiązki ucznia określa się w statucie szkoły z uwzględnieniem obowiązków w zakresie:

- 1) właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych;
- 2) usprawiedliwiania, w określonym terminie i formie, nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie;
- 3) przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju - w przypadku, o którym mowa w art. 100;
- 4) przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły;
- 5) właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.

USPRAWIEDLIWIANIE NIEOBECNOŚCI UCZNIA

Nie ma podstaw, by szkoła, na potrzeby usprawiedliwienia nieobecności ucznia, żądała podania przyczyny absencji.

<https://uodo.gov.pl/pl/file/4193>

Przykład poprawnego zapisu

1. Rodzic lub pełnoletni uczeń usprawiedliwia nieobecność w terminie ustalonym w Statucie Szkoły (w statucie należy wskazać konkretny termin), a w szczególnych wypadkach termin usprawiedliwienia ustala wychowawca;
2. Rodzic lub pełnoletni uczeń usprawiedliwia nieobecność w następujących formach:
 - pisemnej poprzez dziennik elektroniczny;
 - pisemnej papierowej.
3. W sytuacjach szczególnych (np. wizyty lekarskie, rehabilitacja, terapia) na pisemną prośbę rodziców lub ucznia pełnoletniego, wychowawca klasy zwalnia ucznia z części lub całości zajęć lekcyjnych, odnotowując ten fakt w dzienniku lekcyjnym.

Art. 42b. 1. Uczeń w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, ma obowiązek:

- 8) uczęszczać na zajęcia edukacyjne; uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodzice, usprawiedliwiają nieobecność ucznia na zajęciach edukacyjnych, podając jej powód; usprawiedliwienia nieobecności dokonuje się w terminie i formie

określonych w statucie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8;

b) w ust. 5 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia, z tym że uczeń pełnoletni może wyrazić sprzeciw wobec dostarczania tych informacji jego rodzicom;”.

Zapis w moim statucie			Statut zawiera	Podstawa prawna
51.	Tak	Nie	Czy kryteria obejmują obowiązki ucznia określone w ustawie: 1)właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych; 2)usprawiedliwiania w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie; 3)przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju; 4)przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły; 5)właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.	Art. 99 UPO
Rekomendacje: - Należy wziąć pod uwagę czy zawarte w statucie kryteria oceniania zachowania są logicznie i racjonalnie wystopniowane. - Kryteria mogą być stopniowane: - Błędem jest: • stopniowanie bez uwzględnienia jednolitego, logicznego i spójnego porządku, • ocenianie częstotliwości z rolą w zdarzeniu, a nawet ocena zamiaru wykonania czegoś, zamiast faktu wykonania. - Błędem jest na przykład stopniowanie bez zachowania jednego porządku: • wzorowe: uczeń nigdy nie bierze udziału w bójkach, • bardzo dobre: uczeń nie bierze udziału w bójkach, • dobre: uczeń bywa zaangażowany w bójki, ale nie jako prowodyr, • poprawne: uczeń czasami powoduje bójki, • nieodpowiednie: uczeń bije się, • naganne: uczeń chętnie i z rozmysłem angażuje się w bójki.				

https://ko.poznan.pl/wp-content/uploads/2025/06/rekomendacje-do-statutow-szkol-przygotowane-przez-zespol-przyjaznej-edukacji_17062025.pdf

Zapis w moim statucie			Statut zawiera	Podstawa prawna
51.	Tak	Nie	Czy kryteria obejmują obowiązki ucznia określone w ustawie: 1)właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych; 2)usprawiedliwiania w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie; 3)przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju; 4)przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły; 5)właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.	Art. 99 UPO
<i>Rekomendacje cd.:</i> Przykład poprawnego stopniowania: Uczeń dba o dobre warunki nauki własnej i innych osób: • w bardzo wysokim stopniu, • w wysokim stopniu, • w stopniu zadowalającym, • w umiarkowanym stopniu, • w niskim stopniu, • w bardzo niskim stopniu				

https://ko.poznan.pl/wp-content/uploads/2025/06/rekomendacje-do-statutow-szkol-przygotowane-przez-zespol-przyjaznej-edukacji_17062025.pdf

Zapis w moim statucie			Statut zawiera	Podstawa prawna
51.	Tak	Nie	Czy kryteria obejmują obowiązki ucznia określone w ustawie: 1)właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych; 2)usprawiedliwiania w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie; 3)przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju; 4)przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły; 5)właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.	Art. 99 UPO

Rekomendacje cd.:

Błędem jest włączanie do kryteriów elementów, które:

- nie mogą być regulowane statutem szkoły, albo są niezgodne z prawem;
- są wadliwe w założeniach i przeczą obowiązującym normom społecznym.

Przykłady:

- Uczeń zachowuje naturalny kolor włosów i nie ingeruje w sposób sztuczny w wygląd swojego ciała.
- Uczeń jest obecny podczas zajęć szkolnych (otrzymuje 50 dodatkowych punktów za 100 % frekwencję). Premiowanie 100% frekwencji to zachęta do przychodzenia do szkoły także podczas choroby. Ponadto jest to przejaw nierównego traktowania – uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym chorujący przewlekle, nie mają równych szans w tym zakresie.

Statut szkoły nie reguluje wyglądu uczniów i uczennic!

Dziękuję za uwagę!